

עידוד פעילותם של עסקים קטנים ובינוניים בישראל - עמדת שר האוצר

"הצעת ההחלטה שבנדון מבקשת לקבוע שינויים, בין היתר, בנושאים המצויים כיום בתחום אחריותן של היחידות המקצועיות במשרד האוצר. עיקר השינויים המוצעים: חקיקת חוק העסקים הקטנים; הגדלת מספר העסקים המחויבים בדיווח למע"מ על בסיס מזומן; מתן פטורים והטבות במס לבעלי עסקים החוסכים בקרן לפיצויי פיטורים; הגדלת היצע האשראי לעסקים; העברת סמכויות מידי שר האוצר לסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים במשרד התמ"ת ("הסוכנות"); והסמכת מנהל הסוכנות לרכז את הטיפול הממשלתי בקידום מעמד העסקים הקטנים ברכש הממשלתי.

למרות שההצעה מבקשת להכניס שינויים משמעותיים ובעלי השלכות מרחיקות לכת, גיבושה נעשה ללא עבודת מטה מסודרת. כתוצאה מכך, ההחלטה סותרת עקרונות יסוד בסיסיים שעל פיהם מנוהלים המדיניות הפיסקאלית במדינת ישראל, תקציב המדינה ומערכת המס:

1. **הכלל הפיסקלי** - העלות התקציבית של החלטת הממשלה, שלא הועמד כנגדה מקור תקציבי, עומדת על כ-2.5 מיליארד ₪. כפועל יוצא, שינוי זה יביא לפריצת המסגרת הפיסקלית בתקציב המדינה הדו-שנתי. אין צורך להכביר מילים על הנזק שבאישורה של הצעת החלטה שאלו משמעויותיה התקציביות, וברור כי תהיה זו חריגה חמורה ממדיניותה האחראית של ממשלת ישראל מזה שנים.

2. **תפיסת מערכת המס** - השינוי המוצע בתחום שיטת הדיווח למס ערך מוסף יוסיף סרבול למערכת המס, שלצד הנה מורכבת מדי כבר היום. בנוסף, השינוי יקטין את הכנסות המדינה מגביית מע"מ, עקב משך הזמן שיחלוף בין מועד ביצוע העסקה למועד קבלת התמורה בגינה.

3. **סמכויות שר האוצר באמצעות החשב הכללי** - בהצעת ההחלטה מוצע להעביר סמכויות מהחשב הכללי, האחראי על כל תחום האשראי בממשלה, ואמון על גיבוש תפיסת ניהול ערבויות המדינה ועל ניהול הרכש הממשלתי, למשרד התמ"ת. יודגש כי החשב הכללי הינו הגוף המקצועי האמון על תחומים אלו וכי העברת סמכויות למשרד התמ"ת תהווה תקדים מסוכן לעידוד פניות שונות לקידום מטרות נוספות בהתאם למדיניות המשרדים השונים וללא הראיה הרחבתית ההכרחית לניהולם.

נוסף על האמור, בשנתיים האחרונות גדל היצע האשראי לעסקים קטנים ובינוניים המוענק באמצעות הקרנות האשראי לעסקים קטנים ובינוניים בכ-250% ביחס לשנת 2008 ולא ברור כי היקף האשראי הזמין לסקטור העסקים הקטנים דורש התערבות משמעותית נוספת. יודגש, כי ניהול קרנות בערבות מדינה, מנוהל בשיתוף פעולה הדוק עם הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים במשרד התמ"ת.

4. **הרפורמה בהטבות המס לחיסכון פנסיוני** – בימים אלה פועלת ועדה בינמשרדית בראשות מנכ"ל משרד האוצר לגיבוש מודל הטבות מס לחיסכון פנסיוני. הוועדה יושבת על המדוכה מזה מספר חודשים ובוחרת נושא מורכב וחשוב זה לעומקו, בין היתר, על בסיס מסד נתונים רחב, שימועים ודיונים מעמקים של כל גורמי המקצוע הרלוונטיים בממשלה. הצעת ההחלטה הנוגעת בסוגיית פיצוי הפיטורים לעצמאיים מתיימרת לתת מענה לנדבך אחד במארג מורכב ורב שכבתי, אותו בוחרת הוועדה לפני ולפנים, ומציעה לבצע שינוי כה מהותי בהיעדר עבודת מטה רצינית, במנותק מעבודת הוועדה, ותוך התעלמות מההשלכות שלו על נושאים בתחום המיסוי והתמריצים בתחום החסכון הפנסיוני.

5. **חקיקת חוק עסקים קטנים** - לא ניתן כל פירוט ביחס למשמעויות המעשיות של ההצעה לגיבוש חוק עסקים קטנים. להבנתנו, חקיקת חוק (רק לשם החקיקה, שהרי לא הוגדרו משמעויות וסמכויות מעשיות) מחייבת ביצוע עבודת מטה נרחבת לשם בחינת הצורך בחוק כאמור, בעת הנוכחית במיוחד, ולנוכח הפעילות הרבה שמתבצעת בנושא זה בממשלה.

משרד האוצר פועל רבות לקידום העסקים בישראל כמונע צמיחה מרכזי במשק, ורואה עצמו שותף לקידום הנושא. עם זאת, יודגש כי קבלת החלטה בעלת השלכות תקציביות בהעדר מקור מימון חלופי, משמעותה פריצת המסגרת הפיסקלית ולא ניתן לבצעה.

בשל האמור, עמדתי היא כי אין להביא את ההחלטה לאישור הממשלה."

מוגש על-ידי שר האוצר

**כ' בסיון, התשע"א
22 ביוני 2011**